

Бандитизм

Бандитизм (фр. *banditisme* — розбій, від італ. *bandito*, первісно — вигнанець, розбійник) — злочин проти громадської безпеки. Полягає в організації озброєної банди з метою нападу на підприємства, установи, організації чи окремих осіб; участь в банді або у вчинюваному нею нападі. Передбачений ст. 257 Кримінального кодексу України.

Зміст

- 1 Історична довідка
- 2 Характеристика
 - 2.1 Озброєність банди
 - 2.2 Суб'єкти бандитизму
- 3 Джерела
- 4 Література
- 5 Автор ВУЕ
- 6 Важливо!

Історична довідка

Аналогічний злочин був передбачений Кримінальним кодексом УРСР 1960 (ст. 69) та іншими кримінальними кодексами радянського часу як злочин проти держави з політичним контекстом. Протягом кількох десятиліть карався тривалим позбавленням волі або смертною карою. У кримінальному законодавстві переважної більшості держав світу такого злочину немає; відповідальність за такі дії настає за статтями про розбій, грабіж, захоплення заручників, терористичний акт тощо.

Характеристика

Поняття «бандитизм» у Кримінальному кодексі України охоплює три форми злочинної діяльності:

- організація озброєної банди;
- участь в озброєній банді зі зазначеною метою;
- участь у вчинюваному бандою нападі.

Дії щодо організації банди вважаються закінченим злочином лише тоді, коли озброєну банду вдалося створити. Організаційну діяльність зі згуртування осіб у банду чи з пошуку зброї треба кваліфікувати як підготовку до бандитизму.

Для кваліфікації діяння як бандитизму кількість учасників банди (як правило, їх декілька) не має значення. Може бути створена як для систематичного вчинення нападів, так і для одного нападу, як з корисливим мотивом, так і з мотивом помсти за певну діяльність, задля перешкоджання певній діяльності тощо.

Озброєність банди

Озброєність банди визначається наявністю в неї хоча б однієї одиниці зброї, тобто предмета, який придатний або може бути пристосований без використання спеціального обладнання для смертельного враження людини чи заподіяння шкоди її здоров'ю. Може бути поєднаний або не поєднаний зі знищенням чи пошкодженням матеріального об'єкта. Має спеціальний правовий режим — вилучена з цивільного обороту або є предметом дозвільної системи. Це може бути:

- вогнепальна переносна ствольна зброя;
- артилерійська чи ракетна зброя;
- холодна чи метальна зброя тощо.

Належність предмета до зброї визначається за результатами криміналістичної експертизи. Використання зброї під час нападу не є обов'язковим — визначальним є усвідомлення членами банди факту наявності зброї та можливості її застосування.

Суб'єкти бандитизму

Суб'єктом бандитизму може бути осудна фізична особа, яка до моменту вчинення відповідного злочину досягла 14-річного віку. При цьому суб'єктом злочину у формі участі у вчинюваному бандою нападі визнається особа, яка не є співучасником банди. Із суб'єктивної сторони злочин характеризується прямим умислом: особа усвідомлює протиправність вчинюваних нею дій щодо організації озброєної банди, участі в ній чи у вчиненому нею нападі і бажає діяти відповідно; створює загрозу громадській безпеці.

Учасники банди ставлять за мету досягнути або фактично досягають злочинного результату шляхом застосування до певних осіб раптового фізичного насильства чи погрози таким насильством. Кожен з учасників банди розуміє свою роль у ній, а кожен з учасників нападу, який не є учасником банди, — свою роль у нападі. Особа, яка не бере участі у бандитському нападі, але надає учасникам банди сприяння (інформацію, транспорт, боєприпаси тощо або усуває перешкоду в доступі до об'єкта нападу), несе відповідальність за пособництво у бандитизмі. Бандитизм карається позбавленням волі на строк від 5 до 15 років з конфіскацією майна.

Джерела

Література

1. Плужнік О. І. Бандитизм: кримінально-правова характеристика // Південноукраїнський правничий часопис. 2013. № 4. С. 90–93.
2. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 11-те вид., перероб. і допов. Київ : Дакор, 2019. 1387 с.
3. Миргород В. О., Володіна О. О. Бандитизм (ст. 257 КК України), розбій (ст. 187 КК України), вимагання (ст. 189 КК України) і проблеми співвідношення цих складів злочинів // Економіка. Фінанси. Право. 2021. № 5 (2). С. 13–17.

Автор ВУЕ

М. І. Хавронюк

Покликання на цю статтю: Хавронюк М. І. Бандитизм // Велика українська енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/Бандитизм> (дата звернення: 13.06.2022).

Статус гасла: Оприлюднено

Оприлюднено: 16.11.2021

Важливо!

Ворог не зупиняється у гібридній війні і постійно атакує наш інформаційний простір фейками.

Ми закликаємо послуговуватися інформацією лише з офіційних сторінок органів влади.

Збережіть собі офіційні сторінки Національної поліції України та обласних управлінь поліції, аби оперативно отримувати правдиву інформацію.

Отримуйте інформацію тільки з офіційних сайтів

Офіс Президента України

